

Раздзел 1

САВІНАЯ ПОШТА

Як ні круці, Гары Потэр быў вельмі незвычайным хлопчыкам. Па-першае, сярод усіх пор года ён больш за ўсё не любіў лета з яго вакацыямі. Па-другое, ён з задавальненнем рабіў хатнія заданні, хаця яму даводзілася займацца гэтым таёмна, ноччу. А яшчэ ён быў чараўніком.

Набліжалася поўнач, і Гары ляжаў у ложку на жываце, нацягнуўшы над галавой коўдру, нібы намёт; у руках ён трымаў ліхтарык, а на падушку паставіў вялікую кнігу ў скураным пераплёце — «Гісторыю магіі» Батльды Бэгшат. Хмурачыся, ён вёў кончыкам арлінага п'яра ўніз па старонцы, спрабуючы знайсці тое, што дапаможа яму напісаць эсэ «Чаму спальванне вядзьмарак у чатырнаццатым стагоддзі не мела ніякага плёну».

Пяро спынілася на пачатку патрэбнага параграфа. Гары пасунуў круглыя акуляры глыбей на пераноссе, паднёс ліхтарык бліжэй да кнігі і прачытаў:

Немагічнае насельніцтва, больш вядомае як маглы, у Сярэднявеччы вельмі баялася магіі, але не надта добра яе распазнавала. Калі зрэдчас ім удавалася зловіць

сапраўдных чараўніцу ці чараўніка, то іх спальванне ўсё адно не прыносіла ніякага плёну. Магі прымянялі чары замарожвання полымя, а пасля ўдавалі, што крычаць ад болю, але насамрэч ім падабалася гэтае лагоднае, казытлівае адчуванне. Напрыклад, Вар'ятка Вендэліна так любіла, калі яе спальвалі, што знарок давала сябе злавіць не менш за сорак сем разоў у розных абліччах.

Трымаючы пяро ў зубах, Гары палез пад падушку па атрамант і скрутак пергаменту. Павольна і асцярожна ён адкрыў бутэлечку, апусціў у яе пяро і пачаў пісаць, раз-пораз спыняючыся, каб прыслухацца; бо калі Дурслі, ідучы ў прыбіральню, пачуюць скрыгат пяра, то, магчыма, зачыняць яго ў каморы пад лесвіцай да канца лета.

Сям'я Дурсляў, што жыла ў доме нумар чатыры на Крушынавай вуліцы, і была той прычынай, з-за якой Гары зусім не любіў летніх вакацый. Дзядзька Вернан, цётка Петунія і іхні сын Дадлі аказаліся адзінымі жывымі сваякамі Гары. Яны былі магламі і ставіліся да чараўніцтва не лепш, чым сярэднявечныя людзі. Загінулых бацькоў Гары, якія былі чараўнікамі, ніколі не згадалі ў доме Дурсляў. Шмат гадоў цётка Петунія і дзядзька Вернан спадзяваліся, што калі яны будуць трымаць Гары ў абцугах, то проста выб'юць з яго ўсю гэтую магію. Але, як на злосць, у іх нічога не выйшла. І цяпер яны вельмі пераймаліся, каб нехта раптам не дазнаўся, што апошнія два гады Гары правёў у Хогвартсе — школе чарадзеяў і магіі. Максімум, што яны маглі зрабіць, — гэта зачыніць падалей ад Гары ягоныя кнігі заклёнаў, чараўную палачку, кацёл і мятлу — адразу, як

толькі пачаліся летнія вакацыі, — і забараніць яму размаўляць з суседзямі.

Тое, што ў Гары адабралі кнігі заклёнаў, стала для яго сапраўднай праблемай, бо ў Хогвартсе шмат задалі на лета. Адно эсэ, найбольш непрыемнае, было пра памяншальныя зеллі, і задаў яго самы нелюбімы настаўнік Гары, прафесар Снэйп, які з задавальненнем пакарае хлопчыка на месяц. Таму Гары скарыстаўся магчымасцю, якая надарылася ў першы ж тыдзень вакацый. Калі сям'я Дурсляў выйшла на газон перад домам пазахапляцца новай службовай машынай дзядзькі Вернана (прычым вельмі гучна, каб уся вуліца таксама яе заўважыла), Гары прабраўся ўніз, узламаў замок у камору, схопіў некалькі кніжак і схваў іх у сябе ў спальні. Калі ўдасца не запэцкаць прасціну атрамантам, Дурслі і не даведаюцца, што па начах ён вывучае магію.

Цяпер Гары асабліва стараўся пазбягаць праблем з цёткай і дзядзькам, бо яны і так былі ім незадаволеныя, а ўсё таму, што праз тыдзень пасля пачатку вакацый яму патэлефанаваў сябар-чараўнік.

Рон Уізлі, адзін з найлепшых сяброў Гары ў Хогвартсе, быў з сям'і чараўнікоў. А гэта значыць, ён ведаў шмат такога, пра што Гары і не снілася, аднак пры гэтым не ўмеў карыстацца тэлефонам. І, на жаль, на званок адказаў якраз дзядзька Вернан.

— Вернан Дурслі, — сказаў ён у слухаўку.

Гары ў гэты момант акурат быў у пакоі і ажно застыў, пачуўшы Ронаў голас.

— АЛЁ? АЛЁ? МЯНЕ ЧУВАЦЬ? Я! ХАЧУ! ПАГАВАРЫЦЬ!
З ГАРЫ! ПОТЭРАМ!

Рон верашчаў так гучна, што дзядзька Вернан падскочыў і пасля трымаў слухаўку за паўметра ад вуха,

гледзячы на яе адначасова разлютавана і насцяро-жана.

— ХТО ГЭТА? — рыкнуў ён у трубку. — ВЫ ХТО?

— РОН! УІЗЛІ! — прароў Рон, нібы яны з дзядзькам Вернанам размаўлялі з супрацьлеглых бакоў футболь-нага поля. — Я! СЯБАР! ГАРЫ! СА ШКОЛЫ!

Маленькія вочкі дзядзькі Вернана шалёна крутнулі-ся ў бок Гары, які нібыта ўрос у падлогу.

— НЯМА ТУТ НИКАГА ГАРЫ ПОТЭРА! — рыкнуў ён, трымаючы слухаўку на адлегласці выцягнутаі ру-кі, быццам баяўся, што яна можа выбухнуць. — Я НЕ ВЕДАЮ, ПРА ЯКУЮ ШКОЛУ ВЫ ГАВОРЫЦЕ! БОЛЬШ НИКОЛІ НЕ ЗВАНІЦЕ! І НЕ ПАДЫХОДЗЬЦЕ ДА МАЁЙ СЯМ'І!

І ён кінуў трубку так, нібы гэта быў нейкі ядавіты павук.

А пасля адбылася адна з самых горшых сварак.

— ЯК ТЫ ПАСМЕЎ ДАВАЦЬ НАШ НУМАР ЛЮДЗЯМ ТЫПУ... ТЫПУ ЦЯБЕ?! — роў дзядзька Вернан, пырска-ючы слінай на Гары.

Рон відавочна зразумеў, што праз яго Гары нажыў праблем, і больш не тэлефанаваў. Іншая найлепшая сяброўка Гары ў Хогвартсе, Герміёна Грэйнджэр, так-сама не выходзіла на сувязь. Гары падазраваў, што Рон папрасіў Герміёну не званіць — а гэта шкада, бо Герміёна, самая разумная вучаніца на курсе, была з маг-лаўскай сям'і і выдатна ведала, як карыстацца тэлефо-нам. Ёй бы дакладна хапіла розуму нічога не згадваць пра Хогвартс.

Таму пяць доўгіх тыдняў да Гары не далятала ані-воднай весткі ад яго сяброў-чараўнікоў, і гэтае лета магло аказацца амаль такім жа дрэнным, як і мінулае.

Толькі адно было лепшым — пасля таго як Гары пакляўся, што не будзе слаць з дапамогай савы лісты сябрам, яму дазволілі выпускаць уначы Хэдвігу. Дзядзька Вернан пагадзіўся на гэта, бо калі птушка ўвесь час сядзела ў клетцы, то ўсчынала лямант.

Гары дапісаў пра Вар'ятку Вендэліну і зноў спыніўся прыслухацца. Цішыню ў цемры дома перарывала толькі далёкае храпенне, падобнае да рохкання, што паходзіла ад яго таўсматага стрыечнага брата Дадлі. «Напэўна, ужо вельмі позна», — падумаў Гары. Вочы заплюшчваліся ад стомы. Відаць, ён дапіша эсэ наступнай ноччу...

Гары закруціў бутэлечку з атрамантам, выцягнуў з-пад ложка старую навалачку і паклаў у яе ліхтарык, «Гісторыю магіі», сваё эсэ, пяро і чарніліцу. Вылез з пасцелі і схаваў гэта ўсё пад масніцай, якая адыходзіла ў яго пад ложкам. Затым устаў, пацягнуўся і паглядзеў на бліскучы будзільнік, што стаяў на начным століку.

Была першая ночы. Гары адчуў нейкі дзіўны штуршок у жываце. Ён толькі што ўсвядоміў, што гадзіну назад яму споўнілася трынаццаць гадоў.

Чым яшчэ быў незвычайны Гары — дык гэта тым, што не асабліва чакаў дня народзінаў. Ніколі ў жыцці ён не атрымліваў нават паштоўкі на сваё свята. Дурслі цалкам праігнаравалі два яго апошнія дні народзінаў, і не было прычыны спадзявацца, што яны ўспомняць пра свята гэтым разам.

Гары прайшоўся праз цёмны пакой міма вялікай пустой клеткі Хэдвігі, каб адчыніць акно. Ён абапёрся на падаконнік, і пасля задухі пад коўдрай яго твар абдало прыемнай начной прахалодай. Хэдвіга не з'яўлялася дзве апошнія ночы. Гары не надта перажываў: яна

і раней адлятала надоўга. Але ён спадзяваўся, што яна хутка вернецца, — усё ж Хэдвіга была адзінай жывой істотай у гэтым доме, якую не перасмыквала ад аднаго выгляду хлопчыка.

Гары, хоць і заставаўся даволі нізкім і худым для свайго веку, усё ж падрас з мінулага года на некалькі сантыметраў. А вось чорныя як смоль валасы не змяніліся — яны па-ранейшаму былі ўпарта неахайнымі, што б ён з імі ні рабіў. Вочы за акулярамі былі ярка-зялёнымі, а на лбе, заўважны нават пад валасамі, віднеўся тонкі шнар у форме маланкі.

З усіх незвычайных рэчаў, звязаных з Гары, гэты шнар быў самым дзіўным. Дзесяць гадоў Дурслі расказвалі хлопчыку, што гэта быў след з аўтакатастрофы, у якой загінулі ягоныя бацькі, але гэта няпраўда — насамрэч ні ў якой аварыі Лілі і Джэймс Потэры не загінулі. Іх забілі, і забіў іх самы жудасны цёмны чараўнік за апошнія сто гадоў — Лорд Валдэmort. Падчас нападу Гары абышоўся ўсяго толькі гэтым шнарам на лбе, а праклён, які мусіў яго забіць, абярнуўся супраць самога Валдэmortа. І той, ледзь жывы, знік...

Але Гары сутыкнуўся з ім твар у твар у Хогвартсе. І цяпер, стоячы ля цёмнага акна і ўспамінаючы іх апошняю сустрэчу, Гары давялося прызнаць, што яму вельмі пашанцавала дажыць да трынаццатага дня народзінаў.

Ён углядаўся ў зорнае неба, шукаючы Хэдвігу, якая, магчыма, ужо ляціць да яго з мёртвай мышшу ў дзюбе і чакае пахвалы. Гары рассяяна пазіраў паўзверх дахаў, і спатрэбілася некалькі секунд, каб зразумець, што ж менавіта ён убачыў.

На фоне залатой поўні вымалёўваліся выразныя абрысы нейкай дзіўнай, вялізнай, крывабокай істоты,

якая рухалася ў бок Гары, размахвала крыламі і рабілася ўсё большай і большай. Ён прыціх, сочачы, як яна апускаецца ўсё ніжэй. Нейкую долю секунды Гары павагаўся, трымаючы руку на зашчапцы акна: ці не варта яго зачыніць? Але дзівакаватая істота рэзка ўзяцела ў святле ліхтара Крушынавай вуліцы, і Гары, уцяміўшы, што гэта такое, адскочыў убок.

У акно ўпырхнулі тры савы, дзве з іх падтрымлівалі трэцюю, як выявілася, непрытомную. З лёгкім плюхам яны прызямліліся на ложак Гары, і сярэдняя сава, вялікая і шэрая, нерухома павалілася на месцы. Да яе лап быў прывязаны вялікі пакунак.

Гары адразу ж пазнаў самлелую саву — гэта быў Эрал, і ён належаў сям’і Візлі. Хлопчык падбег да ложка, адвязаў матузок ад ног савы, узяў пасылку, а пасля занёс Эрала ў клетку Хэдвігі. Эрал з цяжкасцю расплюшчыў адно вока, слабым голасам вухнуў на знак падзякі і прагнымі глыткамі ўзяўся піць ваду.

Гары павярнуўся да астатніх соў. Адна з іх, вялікая і беласнежная, была ўласна Хэдвігай. Яна таксама цягнула пасылку і выглядала надта задаволенай сабой. Яна прыязна дзюбнула Гары, пакуль той забіраў ейную ношу, а пасля паляцела да Эрала.

Трэцяй савы — прыгожай шэрай кугакаўкі — хлопчык не пазнаў, але тут жа зразумеў, адкуль яна прыляцела, бо ў дадатак да трэцяга пакунка ў яе быў ліст з пячаткай Хогвартса. Калі Гары вызваліў гэтую саву ад грузу, яна з важнасцю натапырыла пёркі, размяла крылы і выпырхнула ў ноч.

Гары сеў на ложак, узяў Эралаў пакунак, разарваў карычневую паперу і дастаў закручаны ў залатую абгортку падарунак і сваю першую святочную паштоўку.

Пальцы злёгка дрыжалі, калі ён адкрываў канверт. Адтуль вывалілася дзве паперкі — ліст і газетная выразка.

Відавочна, гэта быў кавалак чараўніцкай газеты «Штодзённы прарок», бо людзі на чорна-белым здымку рухаліся. Гары падняў выразку, распрастаў яе і прачытаў:

СУПРАЦОЎНИК МІНІСТЭРСТВА МАГІІ САРВАЎ КУШ

Артур Уізлі, кіраўнік Аддзела па злоўжыванні маглаўскімі артэфактамі Міністэрства магіі, выйграў галоўны прыз у латарэі «Галеон», якую кожны год праводзіць «Штодзённы прарок».

«Мы патрацім золата на летняе падарожжа ў Егіпет, дзе наш старэйшы сын Біл працуе знішчальнікам праклёнаў у чарадзейскім банку Грынгатс», — паведаміў «Штодзённаму прароку» задаволены містар Уізлі.

Сям'я Уізлі правядзе месяц у Егіпце і вернецца да пачатку навучальнага года ў Хогвартсе, дзе цяпер вучацца пяцёра дзяцей Уізлі.

Гары ўважліва разгледзеў фотаздымак і шырока ўсміхнуўся, убачыўшы ўсіх дзевяцярых Уізлі, якія горача махалі яму на фоне вялікай піраміды. Пухлая, невысокая місіс Уізлі, высокі, з залысінамі містар Уізлі, шасцёра сыноў і дачка — усе з вогненна-рудымі валасамі, хай сабе гэтага не было відаць на чорна-белым здымку. Акурат па цэнтры стаяў высокі, цыбаты Рон са сваім пацуком Плюгаўчыкам на плячы і абдымаў малодшую сястру Джыні.

Гары не ведаў нікога іншага, хто б заслугоўваў выйграць ладную суму грошай больш, чым Уізлі. Яны былі проста цудоўнымі, але вельмі беднымі. Ён разгарнуў Ронаў ліст.

ДАРАГІ ГАРЫ,
З ДНЁМ НАРОДЗІНАЎ!

СЛУХАЙ, ПРАБАЧ ЗА ТОЙ ЗВАНOK. СПАДЗЯЮСЯ, ТАБЕ НЕ МОЦНА ПРЫЛЯЦЕЛА АД ТВАІХ МАГЛАЎ. Я СПЫТАЎ ТАТУ, І ЁН ДУМАЕ, ШТО МНЕ НЕ ВАРТА БЫЛО ТАК КРЫЧАЦЬ.

У ЕГІПЦЕ ЦУДОЎНА. БІЛ ПАВАДЗІЎ НАС ПА ЎСІХ ГРАБНІЦАХ, ТЫ ПРОСТА НЕ ПАВЕРЫШ, ЯКІЯ ПРАКЛЁНЫ НАКЛАЛІ НА ІХ СТАРАЖЫТНЫЯ ЕГІПЕЦКІЯ ЧАРАЎНІКІ. МАМА НАВАТ НЕ ДАЗВОЛІЛА ДЖЫНІ ЗАЙСЦІ Ў АПОШНІЮ ГРАБНІЦУ. ТАМ БЫЛІ ШКІЛЕТЫ МАГЛАЎ-МУТАНТАЎ, ЯКІЯ ЎВАРВАЛІСЯ ТУДЫ, І ТАМУ Ў ІХ ВЫРАСЛА ЛІШНЯЯ ГАЛАВА ЦІ ТЫПУ ТАГО.

Я НЕ МОГ ПАВЕРЫЦЬ, ШТО ТАТА ВЫЙГРАЎ У ЛАТАРЭЮ «ШТОДЗЁННАГА ПРАРОКА». СЕМСОТ ГАЛЕОНАЎ! БОЛЬШАСЦЬ ПАЙШЛА НА ПАДАРОЖЖА, АЛЕ ДА НАВУЧАЛЬНАГА ГОДА МНЕ АБЯЦАЮЦЬ КУПІЦЬ ЧАРОЎНУЮ ПАЛАЧКУ.

Гары вельмі добра памятаў, як зламалася старая Ронава палачка. Гэта здарылася, калі машына, на якой яны ўдвух ляцелі ў Хогвартс, уплішчылася ў дрэва на тэрыторыі школы.

Мы вернемся за тыдзень да пачатку вучобы і паедзем у Лондан купіць мне палачку і новыя падручнікі. Можа, сустрэнемся там?

Не дазваляй сваім маглам даставаць цябе!

Паспрабуй прыехаць у Лондан,

Рон.

P.S. Персі стаў старастам школы, ён атрымаў ліст на мінулым тыдні.

Гары зноў зірнуў на фотаздымак. Персі, які пераходзіў на апошні, сёмы, курс у Хогвартсе, выглядаў надта самазадаволеным. Ён прышпіліў значок старасты школы да капелюша, які нядбала сядзеў на акуратна прычасаных валасах, а акуллары ў рогавай аправе паблісквалі пад егіпецкім сонцам.

Цяпер Гары павярнуўся да свайго падарунка і разгарнуў яго. Унутры была нейкая штука, падобная на мініяцюрны шклянны ваўчок. Пад ім была яшчэ адна запіска ад Рона.

Гары, гэта кішэнны хітраскоп. Калі дзеецца нешта падазронае, ён запальваецца і пачынае круціцца. Біл кажа, гэта лухта, якую прадаюць чараўнікам-турыстам, і гэтай штуцы не варта давяраць, бо яна свяцілася ўвесь час учора за вячэрай. Але ж ён не ведаў, што Фрэд з Джорджам закінулі яму ў суп жукоў.

ДА СУСТРЭЧЫ,
РОН.

Гары паклаў кішэнны хітраскоп на столік ля ложка, і той, пахістаўшыся, спакойна лёг на бок, адлюстроўваючы яркія стрэлкі гадзінніка. Гары шчасліва глядзеў на яго некалькі секунд, а пасля ўзяў пасылку, якую прынесла Хэдвіга.

У ёй таксама быў загорнуты падарунак, а таксама паштоўка і ліст — гэтым разам ад Герміёны.

ДАРАГІ ГАРЫ,

РОН НАПІСАЎ МНЕ, ЯК ТЭЛЕФАНАВАЎ ТВАЙМУ ДЗЯДЗЬКУ ВЕРНАНУ. Я СПАДЗЯЮСЯ, ШТО З ТАБОЙ САПРАЎДЫ ЎСЁ ДОБРА.

Я цяпер на вакацыях у Францыі і не ведала, як адправіць табе гэты ліст — што, калі яны правяраюць пошту на мытні? Але тут з'явілася Хэдвіга! Думаю, яна хацела ўпэўніцца, што ты хоць нешта атрымаеш на дзень народзінаў. Я купіла табе падарунак праз савіную дастаўку — убачыла абвестку ў «Штодзённым прароку» (ён прыходзіць мне сюды, і так добра, што я заўжды магу быць у курсе навін магчнага свету). Ты бачыў фотаздымак Рона з сям'ёй тыдзень назад? Я ўпэўнена, ён столькі новага даведаўся! Зайдрошчу яму: старажытнаегіпецкія чараўнікі — гэта вельмі займальна!

Тут таксама цікавая гісторыя мясцовага чараўніцтва. Мне нават давялося цалкам перапісаць эсэ па гісторыі магіі, каб уключыць у яго некалькі новых для мяне рэчаў. Спадзяюся, яно не атрымаецца аж занадта доўгім — выйшла на два сувоі пергаменту больш, чым прасіў прафесар Бінс.

Рон казаў, што збіраецца ў Лондан у апошні тыдзень вакацый. А табе ўдасца? Твае цётка з дзядзькам дазваляць табе паехаць? Спадзяюся, у цябе атрымаецца. Калі не, то пабачымся ў «Хогвартскім экспрэсе» першага верасня!

Да сустрэчы,
Герміёна.

Р. С. Рон сказаў, што Персі стаў старастам школы. Я ўпэўнена, Персі дужа задаволены. А вось Рон, здаецца, не надта.

Гары зноў заўсміхаўся, адкладваючы ўбок ліст і беручы чарговы падарунак. Ён быў даволі цяжкі. Гары ведаў Герміёну і быў упэўнены, што гэта нейкая кніга са складанымі заклёнамі. Але ён памыліўся. Яго сэрца ажно падскочыла, калі ён разарваў паперу і ўбачыў гладкі футарал з чорнай скуры і выціснутыя на ім срэбныя літары: «Набор для догляду мятлы».

— Ого, Герміёна! — прашаптаў Гары, расшпільваючы футарал.

Унутры быў вялікі слоік «Бліскучага паліравальніка дзяржальна ад Флітвуда», пара срэбных нажніц для пруткоў, маленькі латунны кампас на прышчэпцы для доўгіх падарожжаў і дапаможнік «Зрабі сам: Самастойны догляд мятлы».

Больш за ўсё Гары ссумаваўся па сябрах і па квідычы — самай папулярнай сярод чараўнікоў спартыўнай гульні, надзвычай небяспечнай і захапляльнай, у якой лётаюць на мётлах. Летась выявілася, што Гары вельмі добра гуляе ў квідыч, і ён стаў самым маладым гульцом за стагоддзе, якога ўзялі ў зборную факультэта ў Хогвартсе. І адной з самых каштоўных рэчаў для Гары была гоначная мятла «Німбус-2000».

Хлопчык адклаў убок скураны футарал і ўзяў апошняю пасылку. Ён тут жа пазнаў неахайныя каракулі на карычневай паперы — гэта быў падарунак ад Хагрыда, ключніка Хогвартса. Гары разарваў верхні слой паперы і ўбачыў нешта злёнае і скуранае, але не паспеў ён цалкам разгарнуць пакунак, як гэтае нешта дзіўна заварушылася і гучна заклацала, быццам зубамі.

Гары застыў. Ён ведаў, што Хагрыд ніколі б не прыслаў яму нічога небяспечнага знарок, але, з іншага боку, у Хагрыда былі свае ўяўленні пра небяспеку.

Ён сябраваў з гіганцкімі павукамі, купіў быў жудаснага трохгаловага сабаку ў нейкіх незнаёмцаў у пабе, а ў сваёй хаціне незаконна спрабаваў выгадаваць дракона з яйка.

Гары нервова тыцнуў пальцам у пасылку, і яна зноў гучна клацнула. Хлопчык пацягнуўся па лямпку, што стаяла на тумбачцы ля ложка, цвёрда сціснуў яе ў руцэ і падняў над галавой, гатовы атакаваць. А тады другой рукой сцягнуў рэшткі паперы.

Знутры выпала кніга. Гары паспеў толькі заўважыць яе прыгожую зялёную вокладку, аздобленую залатой назвай «Пачварная кніга пра пачвар», — і тут яна перавярнулася на рабро і пабегла па ложку, як нейкі дзіўны краб.

— Аёй, — прамармытаў Гары.

Кніга з грукатам звалілася з ложка і хутка паслізгала па пакоі. Гары краўся за ёй. Кніга схавалася ў цемры пад сталом. Благаючы, каб Дурслі не прачнуліся, Гары апусціўся на карачкі і пацягнуўся па яе.

— Ой!

Кніга куснула яго за руку, а затым пабегла, размахваючы старонкамі. У суседнім пакоі гучна, сонна рыкнуў дзядзька Вернан.

Хэдвага і Эрал з цікавасцю назіралі, як Гары сціснуў у руках брыклівую кнігу, падбег з ёй да камоды, дастаў рэмень і туга перавязаў ім таміну. «Пачварная кніга» злосна торгалася, але больш не магла раскрывацца і клацаць, так што Гары кінуў яе на ложак і ўзяў Хагрыдаву паштоўку.

ДАРАГІ ГАРЫ,
З ДНЁМ НАРАДЖЭННЯ!

ДУМАЮ, ГЭТА ТАБЕ СПАТРЭБІЦЦА Ё ВУЧЭБНЫМ ГОДЗЕ. БОЛЕЙ
ТУТ НІ СЛОВА. ЯК СУСТРЭНЕМСЯ — РАСКАЖУ.

СПАДЗЯЮСЯ, МАГЛЫ ЦЯБЕ НЕ КРЫЎДЗЯЦЬ.

Будзь здароў,
Хагрыд.

Гары ўспала на думку, што нічога добрага гэты ё будучым карысны куслівы падарунак не прадракае, аднак паклаў паштоўку Хагрыда побач з Ронавай і Герміёнінай і шырока ўсміхнуўся. Заставаўся яшчэ толькі ліст з Хогвартса.

Сёлета ён быў таўсцейшы, чым зазвычай. Гары ўскрыў канверт, дастаў першы аркуш пергаменту і прачытаў:

Дарагі містар Потэр!

Калі ласка, звярніце ўвагу, што навучальны год пачынаецца першага верасня. «Хогвартскі экспрэс» адправіцца з платформы дзевяць і тры чвэрці вакзала Кінгс-Крос аб адзінаццатай гадзіне.

У вызначаныя выхадныя дні трэцякурснікі маюць магчымасць наведваць вёску Хогсмід. Калі ласка, перадайце для подпісу далучаны шаблон заявы на дазвол вашым бацькам або апекунам.

Таксама ё далучэнні змяшчаецца спіс падручнікаў.

Сардэчна ваша,
прафесар Макгонагал,
намесніца дырэктара.

Гары дастаў шаблон заявы для Хогсмiда, паглядзеў на яго — і ўсмешка знікла з ягонага твару. Было б цудоўна наведваць Хогсмiд у выхадныя — Гары ведаў, што гэта поўнасьцю чараўніцкая вёска, і ён ніколі там не быў. Але як яму пераканаць дзядзьку Вернана ці цётку Петунію падпісаць гэтую заяву?

Ён зірнуў на будзільнік — была другая гадзіна ночы.

Вырашыўшы парупіцца аб заяве зранку, Гары залез назад у ложак, пацягнуўся ўверх і закрэсліў яшчэ адзін дзень у календары, які намаляваў, каб лічыць дні да вяртання ў Хогвартс. А пасля зняў акуляры, лёг, але не заплюшчваў вачэй і глядзеў на свае тры віншавальныя паштоўкі.

Хоць Гары Потэр і быў зусім незвычайным хлопчыкам, у гэты момант ён адчуваў сябе як любы іншы чалавек: упершыню ў жыцці ён радаваўся свайму дню народзінаў.

Раздзел 2

ВЯЛІКАЯ ПАМЫЛКА ЦЁТКІ МАРДЖ

Калі наступнай раніцай Гары спусціўся на сняда-
нак, трое Дурсляў ужо сядзелі за кухонным ста-
лом. Яны глядзелі новенькі тэлевізар — падарунак на
канец навучальнага года для Дадлі, які ўвесь час скар-
дзіўся, што ад лядоўні да тэлевізара ў гасцёўні надта
далёка ісці. Большую частку лета Дадлі прабавіў у кух-
ні, прыклеіўшыся свінячымі вочкамі да экрана, і ўсе
яго пяць падбароддзяў безупынку калыхаліся, бо ён
увесь час нешта еў.

Гары сеў паміж Дадлі і дзядзькам Вернанам, вялікім
таўсматым мужчынам з кароткай шыяй і густымі вуса-
мі. Дурслі нават не падумалі павіншаваць Гары з народ-
зінамі, больш за тое, яны не падалі ніякага знаку, што
заўважылі, як ён зайшоў у пакой, але Гары такое даўно
не засмучала. Ён узяў тост і зірнуў на экран тэлевізара,
дзе рэпарцёр акурат расказваў пра збеглага злачынца.

«...папярэдждаем, што Блэк узброены і надзвычай
небяспечны. Калі нехта заўважыць Блэка, тэрмінова
паведамляйце аб гэтым па спецыяльнай гарачай лініі».

— Які сэнс тлумачыць нам, што ён кепскі, — фырк-нуў дзядзька Вернан, пазіраючы па-над газетай на вязня. — Вы толькі паглядзіце на яго, адразу відаць: адпеты гультай! Паглядзіце на яго валасы!

Ён кінуў непрыемны позірк у бок Гары, чыя неахайная прычоска заўжды моцна раздражняла дзядзьку. Аднак у параўнанні з мужчынам з тэлевізара, худы твар якога быў аблямаваны каўтуном зблытаных валасоў, што даходзілі да локця, Гары палічыў сябе надзвычай дагледжаным.

На экране зноў з'явіўся рэпарцёр.

«Міністэрства сельскай гаспадаркі і рыбалоўства абесціць сёння...»

— Стаяць! — рыкнуў дзядзька Вернан, разлютавана гледзячы на рэпарцёра. — Ты ж не сказаў, адкуль збег гэты маньяк! Што нам цяпер? А можа, гэты псіх шалэндаецца па нашай вуліцы!

Цётка Петунія — худая жанчына з доўгім, як у кабылы, тварам — павярнулася да акна і пачала пільна ўзірацца. Гары ведаў, што яна была б вельмі не супраць, каб гэты злачынец сапраўды апынуўся недзе тут, — тады б яна магла пазваніць на гарачую лінію. Гэта была самая цікаўная жанчына ў свеце і большую частку свайго жыцця праводзіла, шпіёнячы за нуднымі законапаслухмянымі суседзямі.

— Калі яны ўжо зразумеюць, — сказаў дзядзька Вернан, грукаючы па сталю вялізным барвовым кулаком, — што такіх людзей трэба адразу вешаць?

— Абсалютна згодная, — падтакнула цётка Петунія, касавурачыся на суседскую фасолю.

Дзядзька Вернан дапіў з кубка, зірнуў на гадзіннік і сказаў:

— Ну, Петунія, я пайшоў. А дзясятай прыбывае цягнік Мардж.

Гары, чые думкі былі наверху разам з «Наборам для догляду мятлы», раптоўна вярнуўся на зямлю.

— Цётка Мардж? — выпаліў ён. — Яна... яна што, прыедзе?

Цётка Мардж — сястра дзядзькі Вернана. Хоць яна і не кроўная сваячка Гары (ягоная маці была сястрой цёткі Петуніі), яго ўсё жыццё прымушалі называць Мардж цёткай. Тая жыла за горадам, у доме з вялізнымі садам, і трымала бульдогаў. Яна не часта спынялася на Крушынавай вуліцы, бо не выносіла расстання са сваімі бясцэннымі сабакамі, аднак кожны яе візіт жудасна яскрава адбіўся ў памяці Гары.

На пяты дзень народзінаў Дадлі цётка Мардж стукнула Гары па галёнках сваім кіем, каб ён не перамог Дадлі ў «музычныя крэслы». Праз некалькі гадоў пасля гэтага яна прыехала да іх на Каляды з камп'ютарызаванымі робатамі для Дадлі і пачкам сабачага пячэння для Гары. У яе апошні прыезд, за год да Хогвартса, Гары выпадкова наступіў на хвост яе ўлюбёнага сабакі. Галаварэз загнаў Гары на дрэва ў садзе, і толькі глыбока ноччу цётка ўрэшце адазвала сабаку. Успамінаючы пра гэты выпадак, Дадлі дагэтуль смяяўся да слёз.

— Мардж прабудзе ў нас тыдзень, — рыкнуў дзядзька Вернан. — І, раз мы ўжо пра гэта загаварылі, — ён пагрозліва скіраваў свой тоўсты палец на Гары, — нам трэба праясніць некалькі рэчаў, перад тым як я паеду яе сустракаць.

Дадлі ўхмыльнуўся і адарваўся ад тэлевізара: назіраць, як бацька бэсціць Гары, было яго ўлюбёнай забавай.

— Па-першае, — зароў дзядзька Вернан, — праяўляй павагу, калі размаўляеш з Мардж.

— Добра, — панура адказаў Гары, — калі яна таксама будзе праяўляць да мяне павагу.

— Па-другое, — працягнуў дзядзька Вернан, удаючы, што не пачуў адказу Гары, — паколькі Мардж нічога не ведае пра тваю ненармальнасць, каб ніякіх... ніякіх дзіўных рэчаў, пакуль яна тут. Будзеш паводзіць сябе прыстойна, ясна табе?

— Я буду, калі і яна будзе, — сціснуўшы зубы, сказаў Гары.

— І па-трэцяе, — сказаў дзядзька Вернан, і яго злыя вочкі зусім звужыліся на вялізным барвовым твары, — мы казалі Мардж, што ты вучышся ў Закрытым цэнтры імя святога Брутуса для хлопчыкаў з невыкараняльнымі крымінальнымі схільнасцямі.

— Што? — крыкнуў Гары.

— І ты гэтак і скажаш, малец, інакш у цябе будуць праблемы, — гаркнуў дзядзька Вернан.

Збялелы Гары сеў і злосна паглядзеў на дзядзьку, амаль не верачы ў сказанае. Цётка Мардж прыедзе на цэлы тыдзень — гэта найгоршы падарунак, які за ўсе часы рабілі яму Дурслі. А неяк яны падарылі яму старыя дзядзькавы шкарпэткі.

— Ну, Петунія, — сказаў дзядзька Вернан, цяжка ўстаючы на ногі, — тады я паехаў на вакзал. Хочаш пракаціцца са мной, Дадлік?

— Не хачу, — адказаў сын, увага якога зноў пераклучылася на тэлевізар, пасля таго як бацька перастаў запалохваць Гары.

— Дадлічак пойдзе пераапанецца да прыезду цётчкі, — сказала цётка Петунія, гладзячы сынавы гус-

тыя светлыя валасы. — Матуля купіла яму прыгожанькі гальштук-матылёк.

Дзядзька Вернан ляпнуў Дадлі па тоўстым плячы.

— Ну, хутка ўбачымся, — сказаў ён і выйшаў з кухні.

Раптам да Гары, які сядзеў у нейкім жаклівым трансэ, прыйшла ідэя. Пакінуўшы кавалак тоста, ён падхапіўся з-за стала і выйшаў следам за дзядзькам.

Той акурат апранаў куртку.

— Цябе я з сабой не возьму, — рыкнуў ён, павярнуўшыся да Гары.

— Можна падумаць, толькі аб гэтым я і марыў, — холадна адказаў Гары. — Я хачу аб нечым папрасіць.

Дзядзька Вернан падазрона ўперыўся ў яго.

— Трэцякурснікам у Хог... у маёй школе можна будзе часам наведваць адну вёску, — сказаў Гары.

— І што? — спытаў дзядзька Вернан, здымаючы з кручка ля дзвярэй ключы ад машыны.

— Трэба, каб вы падпісалі дазвол, — таропка адказаў Гары.

— І навошта мне гэта? — ухмыльнуўся дзядзька Вернан.

— Ну, — пачаў Гары, асцярожна падбіраючы словы, — не так і проста ўдаваць перад цёткай Мардж, што я вучуся ў гэтым святым Як-яго-там...

— Закрытым цэнтры імя святога Брутуса для хлопчыкаў з невыкараняльнымі крымінальнымі схільнасцямі! — гаркнуў дзядзька Вернан, і Гары быў рады пачуць нотку панікі ў ягоным голасе.

— Вось менавіта, — сказаў Гары, спакойна гледзячы ў вялізны барвовы дзядзькаў твар. — Надта складана запомніць. А трэба, каб я казаў гэта ўпэўнена, праўда? Што, калі я раптам нешта прапушчу?

— Тады з цябе давядзецца выбіць усю гэтую дурату, ясна? — зароў дзядзька Вернан, наступваючы на Гары з паднятым кулаком. Але Гары стаяў на сваім.

— Нават калі з мяне давядзецца выбіць усю гэтую дурату, гэта не прымусіць цётку Мардж забыць усё, што я ёй раскажу, — рашуча заявіў Гары.

Дзядзька Вернан замёр з усё яшчэ паднятым кулаком і вычварна барвовым тварам.

— Але калі вы падпішаце мне дазвол, — тут жа працягнуў хлопчык, — клянуся, што я запомню, як называецца гэтая нібыта мая школа, і буду паводзіць сябе як ма... як нармальны чалавек і ўсё такое.

Гары бачыў, што дзядзька Вернан абдумвае прапанову, хоць і шчэрыць зубы, а на скроні ў яго пульсуе вена.

— Добра, — урэшце адказаў ён. — Я буду ўважліва сачыць за тваімі паводзінамі, пакуль гасцюе Мардж. І калі ты будзеш трымацца гісторыі і ніякіх выбрыкаў, я падпішу твой клятвы дазвол.

Ён адварнуўся, адчыніў уваходныя дзверы, а пасля ляпнуў імі так моцна, што зверху адвалілася невялічкае шкельца.

Гары не вярнуўся назад на кухню, а падняўся ў спальню. Калі ён збіраецца паводзіць сябе як сапраўдны маг, то лепей пачынаць проста цяпер. Ён марудна і панура сабраў свае падарункі і паштоўкі і схаваў гэта ўсё пад масніцай, разам з хатняй работай. Пасля падышоў да клеткі. Эрал, здаецца, ужо ачуняў, і яны абое з Хэдвігай спалі, схаваўшы галовы пад крылы. Гары ўздыхнуў і пасля тыцнуў іх абаіх, каб яны прагнуліся.

— Хэдвіга, — маркотна сказаў ён, — трэба, каб ты не з'яўлялася тут тыдзень. Ляці з Эралам. Рон паглядзіць

за табой. Я напішу яму, усё растлумачу. Ну не глядзі на мяне так... — у бурштынавых вачах Хэдвігі чытаўся дакор. — Гэта не мая віна. Толькі так мне дазваляць наведваць Хогсмід разам з Ронам і Герміёнай.

Праз дзесяць хвілін Эрал з Хэдвігай, да лапкі якой быў прымацаваны ліст для Рона, выпырхнулі з акна і хутка зніклі ўдалечыні. Гары схваў у шафу пустую клетку і адчуў сябе абсалютна няшчасным.

Але доўга сумаваць не давялося. Хутка ўнізе пачуўся крык цёткі Петуніі, каб Гары спускаўся прывітаць гасцю.

— Зрабі што-небудзь са сваімі валасамі! — гаркнула цётка Петунія, як толькі ён спуściўся ў вітальню.

Гары не бачыў сэнсу ў спробах прыгладзіць валасы. Цётка Мардж горача любіла крытыкаваць яго, так што чым неахайней ён будзе выглядаць, тым больш яна парадуюцца.

Неўзабаве знадворку данеслася рыпенне жвіру — машына дзядзькі Вернана звярнула з вуліцы ў двор, за тым пачулася, як зачыняюцца дзверы машыны, і пасля даляцелі крокі па садовай сцежцы.

— Адчыні дзверы! — сыкнула цётка Петунія на Гары.

З непрыемным адчуваннем у жываце Гары расчыніў дзверы.

На парозе стаяла цётка Мардж. Яна была вельмі падобная да дзядзькі Вернана: вялізная, таўсматыя, з барвовым тварам, у яе нават вусы былі, хоць і не такія густыя, як у брата. У адной руцэ яна трымала агромністую валізу, а ў другой, пад пахай, — старога злоснага бульдога.

— Дзе мой Дадлік? — рыкнула цётка Мардж. — Дзе мой пляменчык-пельменьчык?

Дадлі з прылізанымі светлымі валасамі і гальштукам-матыльком, які ледзь віднеўся з-пад некалькіх падбароддзяў, уперавалку выйшаў у вітальню. Цётка Мардж кінула сваю валізу проста ў живот Гары, ледзь не выбіўшы з яго дух, і вольнай рукой сціснула Дадлі ў абдымках, смачна пацалаваўшы ў шчаку.

Гары выдатна ведаў, што Дадлі трывае гэтыя абдымкі толькі таму, што за гэта яму прыляціць грошай — і сапраўды, калі цётка адпусціла яго, Дадлі сціскаў у сваім тоўстым кулаку хрусткі банкнот у дваццаць фунтаў.

— Петунія! — крыкнула цётка Мардж, абмінаючы Гары, нібыта ён быў вешалкай для капелюшоў. Цёткі пацалаваліся, хаця правільней было б сказаць, што цётка Мардж урылася сваімі вялізнымі сківіцамі ў кастлявую шчаку цёткі Петуніі.

Радасна ўсміхаючыся, увайшоў дзядзька Вернан і зачыніў дзверы.

— Гарбаткі, Мардж? — спытаў ён. — А чаго даць Галаварэзу?

— Галаварэзіку я сама дам гарбаткі са свайго сподачка, — сказала цётка Мардж, калі яны зайшлі на кухню, пакінуўшы Гары аднаго ў вітальні з валізай. Але ён не пратэставаў: любая прычына не знаходзіцца побач з цёткай была яму на руку, таму ён пацягнуў валізу наверх у вольную спальню — і не надта спяшаўся.

Калі ён вярнуўся на кухню, цётка Мардж ужо частавалася гарбатай і фруктовым кексам, а ў куце гучна хлябтаў Галаварэз. Гары заўважыў, што цётка Петунія моршчыцца, гледзячы, як пырскі чаю і сліны паскудзяць чысцюткую падлогу. Цётка Петунія ненавідзела жывёл.

— А хто глядзіць тваіх астатніх сабак, Мардж? — спытаў дзядзька Вернан.

— А, з імі палкоўнік Фабстэр, — раўнула цётка Мардж. — Ён выйшаў на пенсію, так што яму самому добра нечым заняцца. Але я не магла пакінуць там беднага старэнькага Галаварэзіка. Ён так без мяне сумуе!

Калі Гары сеў за стол, бульдог зноў зарыкаў. І гэта ўпершыню прыцягнула ўвагу цёткі Мардж да Гары.

— Ага! — гаркнула яна. — Ты ўсё яшчэ тут?

— Тут, — адказаў Гары.

— Нешта ты няўдзячна «туткаеш», — рыкнула цётка Мардж. — Ты ўсё яшчэ тут толькі дзякуючы чортавай дабрыні Вернана і Петуніі. Я б такога ніколі не трывала. Калі б цябе падкінулі на ганак мне, я б цябе тут жа адправіла ў дзіцячы дом.

Гары карцела сказаць, што лепей бы ён жыў у дзіцячым доме, чым з Дурслямі, але яго спыніла думка пра Хогсмід. Ён прымусіў сябе балесна ўсміхнуцца.

— Не трэба мне тут ухмыляцца, — гаркнула цётка Мардж. — Гляджу, ты не выправіўся з мінулага разу. Я спадзявалася, што школа выбе з цябе твае кепскія манеры, — яна зрабіла вялікі глыток гарбаты, выцерла вусы і спытала: — Нагадай, Вернан, куды ты яго адправіў?

— У Святога Брутуса, — тут жа адказаў дзядзька Вернан. — Гэта першакласная школа для безнадзейных выпадкаў.

— Ясна, — адказала цётка Мардж. — І што, малец, яны вас там хоць лупцюць, у Святым Брутусе? — раўнула яна праз стол.

— Э...

Дзядзька Вернан незаўважна кінуў за спінай цёткі Мардж.

— Лупцюць, — адказаў Гары. Затым, адчуўшы, што недаігрывае, дадаў: — Увесь час лупцюць.

— І правільна, — сказала цётка Мардж. — Ніколі не зразумею гэтага дурацкага сюсюкання, маўляў, нельга біць дзяцей, нават калі яны гэтага заслугоўваюць. Добрая лупцоўка — вось што трэба ў дзевяноста дзевяці выпадках са ста. Цябе там часта білі?

— Ага, — сказаў Гары, — шмат разоў.

Цётка Мардж прыжмурыла вочы.

— Нешта мне не падабаецца твой тон, малец, — сказала яна. — Калі ты так спакойна гаворыш пра лупцоўку, значыць, мала цябе б'юць. Петунія, я б ім напісала на тваім месцы. Растлумач ім, што вы не супраць прымянення любой сілы да гэтага падшыванца.

Магчыма, дзядзька Вернан занепакоіўся, што Гары можа забыцца на іх угоду, — у любым разе, ён хутка перамяніў тэму.

— Чула ранішнія навіны, Мардж? Што ты думаеш пра гэтага збеглага злачынца, а?

* * *

Цётка Мардж неўзабаве адчула сябе як дома, і Гары амаль з настальгіяй пачаў успамінаць сваё жыццё ў доме нумар чатыры да яе прыезду. Дзядзька Вернан і цётка Петунія звычайна казалі Гары не перашкаджаць ім, і Гары быў гэтаму рады. А цётка Мардж, наадварот, пастаянна хацела, каб Гары быў пад носам і яна магла лезці з парадамі аб яго выхаванні. Яна задаволена параўноўвала Гары з Дадлі і была шчаслівая купляць Дадлі дарагія падарункі, гледзячы ў гэты момант на Гары з надзеяй, што зараз ён спытае, ці падорыць яна што-небудзь і яму. Апрача гэтага, яна раз-пораз кідала

агідныя намёкі на тое, што менавіта зрабіла Гары такім брыдкім хлопцам.

— Вернан, ты не вінаваты, што гэты хлопец такі, — сказала яна на трэці дзень падчас абеду. — Калі нешта прагніло *знутры*, з гэтым ужо немажліва нічога зрабіць.

Гары паспрабаваў засяродзіцца на ядзе, але ў яго ўжо трэсліся рукі і на твары пачынаў праступаць гнеў. *«Памятай пра дазвол, — нагадваў ён сабе, — думай пра Хогсмід. Маўчы. Не адказвай...»*

Цётка Мардж узяла келіх з віном.

— Гэта адно з базавых правіл у развядзенні жывёл, — сказала яна. — З сабакамі тое самае. Калі з сучкай нешта не так, то нешта будзе не так і са шча...

У гэты момант келіх, што трымала цётка Мардж, узарваўся ў яе руцэ. Аскепкі шкла пасыпаліся ва ўсе бакі, цётка Мардж вылаялася і заміргала, па ейным тлустым румяным твары пацяклі кроплі віна.

— Мардж! — віснула Петунія. — Мардж, з табой усё добра?

— Усё нармальна, — буркнула цётка Мардж, выціраючы сурвэткай твар. — Я, відаць, надта моцна яго сціснула. Адночы тое самае было ў гасцях у палкоўніка Фабстэра. Не трэба мітусіцца, Петунія, проста ў мяне вельмі моцная хватка...

Але цётка Петунія і дзядзька Вернан падазрона паглядзелі на Гары, таму ён вырашыў, што лепей яму абысціся без дэсерту, і як найхутчэй выйшаў з-за стала.

У вітальні ён прыхіліўся да сцяны і глыбока ўдыхнуў. Ужо даўно ён не злаваўся настолькі, што прымушаў рэчы выбухаць. Ён не мог дазволіць гэтаму зноў

здарыцца. На коне быў не толькі дазвол на Хогсмід: калі ён не супакоіцца, у яго будуць праблемы з Міністэрствам магіі.

Гары ўсё яшчэ быў непаўналетнім чараўніком, і, паводле чараўніцкіх законаў, яму было забаронена прымяняць магію па-за школай. Дый рэпутацыя ў яго не была чыстай. Толькі мінулым летам ён атрымаў афіцыйнае папярэджанне, у якім даволі выразна гаварылася, што калі Міністэрства даведаецца пра яшчэ якія-небудзь магічныя дзеянні на Крушынавай вуліцы, то Гары могуць выключыць з Хогвартса.

Ён пачуў, як Дурслі ўстаюць з-за стала, і хуценька падняўся наверх, каб не сутыкнуцца з імі.

Наступныя тры дні, калі на яго вылуплівалася цётка Мардж, Гары прымушаў сябе думаць пра дапаможнік «Зрабі сам: Самастойны догляд мятлы». Гэта працавала даволі добра, хоць у выніку выходзіў шклянны позірк, і тады цётка Мардж даказвала, што ён разумова адсталы.

Урэшце надышоў апошні вечар перад ад'ездам Мардж. Цётка Петунія згатавала шыкоўную вячэру, а дзядзька Вернан адкаркаваў некалькі бутэлек віна. Яны з'елі суп і ласося без ніводнай згадкі пра недахопы Гары. Пакуль частаваліся лімонным пірагом з безэ, дзядзька Вернан дакучаў ім сваімі аповедамі пра «Гранінгс», яго кампанію, якая вырабляла дрылі. Затым цётка Петунія зварыла кавы, а дзядзька Вернан дастаў бутэльку брэндзі.

— Магу я прапанаваць табе, Мардж?

Цётка Мардж ужо ладна выпіла віна. Яе тоўсты твар моцна расчырваневыся.

— Ну хіба кропельку, — усміхнулася яна. — Трошкі больш... яшчэ... ну, досыць.

Дадлі еў чацвёрты кавалак пірага. Цётка Петунія пацягвала каву, адтапырыўшы мезенец. Гары хацеў вышмыгнуць у сваю спальню, але сустрэў злосны позірк дзядзькі Вернана і зразумеў, што давядзецца сядзець на месцы.

— Ах, — сказала цётка Мардж, прыцмокваючы і вяртаючы на стол пусты келіх з-пад брэндзі. — Выдатны пачастунак, Петунія. Я звычайна ем на вячэру нейкі стандартны набор, у мяне ж дванаццаць сабак, якіх трэба даглядаць... — яна гучна адрыгнула і паляпала сябе па абцягнутым цвідам жываце. — Даруйце. Але я люблю глядзець на здаровых хлапчукоў, — працягнула яна, падміргнуўшы Дадлі. — Ты будзеш выглядаць як нармальны мужчына, Дадлік, як твой бацька. Ага, я вып'ю яшчэ кропельку брэндзі, Вернан... А вось гэты...

Яна кінула на Гары, і ў жываце ў хлопчыка ўсё сціснулася. «Догляд мятлы», — тут жа падумаў ён.

— Гэты вось зусім ніякі, такі ўжо нізкарослы. З сабакамі тое самае. Летась я папрасіла палкоўніка Фабстэра ўтапіць аднаго такога. Здыхляк быў. Слабы. Навошта ён такі?

Гары пастараўся прыгадаць дванаццатую старонку сваёй кнігі: «Заклён супраць адмовы мятлы даваць задні ход».

— Гэта ўсё кроў, як я ўжо казалася. Паганай крыві не схаваш. Не хачу пакрыўдзіць тваю сям'ю, Петунія, — яна паляпала цётку Петунію па кастлявай руцэ сваё вялізнай, як рыдлёўка, лапай, — але няма роду без выроду. Такія могуць з'яўляцца і ў нармальных баць-

коў. Яна ж збегла з нейкім лайдаком — і вось мы бачым вынік.

Гары неадрыўна глядзеў у сваю талерку, у вушах неяк дзіўна звінела. «Моцна сханіце за хвост мятлу», — думаў ён. Але не мог успомніць, што далей. Здавалася, што голас цёткі Мардж свідруе яго, як дрылі дзядзькі Вернана.

— Гэты Потэр, — гучна сказала цётка Мардж, працягваючы руку па бутэльку, наліваючы сабе яшчэ брэндзі і расплюхваючы яго на абрус, — вы ніколі мне не казалі, чым ён займаўся?

Дзядзька Вернан з цёткай Петуніяй моцна напружыліся. Дадлі нават адарваўся ад пірага і здзіўлена паглядзеў на бацькоў.

— Ён... ён не працаваў, — адказаў дзядзька Вернан, мімаходзь зірнуўшы на Гары. — Ён быў беспрацоўны.

— Я так і думала! — сказала цётка Мардж, робячы вялікі глыток брэндзі і выціраючы падбароддзе сурвэткай. — Няздара, гультай, лянiвы дармаед, які...

— Гэта няпраўда, — раптам сказаў Гары. За сталом стала вельмі ціха. Гары ўсяго трэсла. Ён яшчэ ні разу ў жыцці не адчуваў такой злосці.

— ЯШЧЭ БРЭНДЗІ? — выкрыкнуў збялелы дзядзька Вернан. Ён выліў рэшткі брэндзі ў келіх цёткі Мардж. — А ты, малец, — рыкнуў ён на Гары, — ідзі спаць, ідзі...

— Не, Вернан, — ікнула цётка Мардж, падымаючы руку і працінаючы Гары сваімі маленькімі, налітымі крывёй вочкамі. — Працягвай, малец, працягвай. Што, ганарышся сваімі бацькамі? Паехалі на машыне і разбіліся — не здзіўлюся, калі яны былі п'яныя...

— Яны не разбіліся на машыне! — сказаў Гары і выскачыў з-за стала.

— Яны загінулі ў аварыі, гадкі ты хлус, а цябе пакінулі як абузу сваёй прыстойнай, працавітай радні! — вішчала цётка Мардж, разбухаючы ад лютасці. — Ты нахабны, няўдзячны, маленькі...

Але раптам цётка Мардж змоўкла. Нейкую хвілю здавалася, нібы яна не магла падабраць слоў. Яе быццам раздзімала ад злосці, якую нельга было выразіць словамі, — усё раздзімала і раздзімала... Вялікі чырвоны твар пашыраўся, маленькія вочы вылупліваліся, а рот расцягнуўся ў такую вузкую шчыліну, што гаварыць было немагчыма. У наступнае імгненне некалькі гузікаў адарвалася ад цвідавага жакета і стрэліла ў сцены — цётка надзімалася, як пачварны шар, на жываце покнуў пояс, а пальцы выглядалі як палкі сальямі...

— МАРДЖ! — закрычалі дзядзька Вернан і цётка Петунія ў той момант, калі цела цёткі пачало падымацца з крэсла да столі. Яна зрабілася цалкам круглай, як агромністы буй са свінячымі вачыма, а яе рукі і ногі дзіўна вытыркаліся, пакуль яна дрэйфавала ў паветры з гукам, нібы нешта лопаецца. З істэрычным брэхам у пакой уварваўся Галаварэз, яго занесла на павароце.

— НEEEEEEEE!

Дзядзька Вернан схапіў цётку Мардж за нагу і паспрабаваў пацягнуць уніз, але замест гэтага сам ледзь не ўзляцеў у паветра. Праз імгненне падскочыў Галаварэз і ўсадзіў іклы ў дзядзькаву нагу.

Гары выбег прэч з гасцёўні, і ніхто не паспеў яго спыніць, ён адразу скіраваўся да каморы пад лесвіцай, дзверы ў якую дзіўным чынам тут жа адчыніліся. Праз некалькі секунд ён прыцягнуў сваю валізу да ўваходных дзвярэй. Пасля пабег наверх, кінуўся пад ложак,

падняў непрымацаваную маснічыну і дастаў навалачку з кнігамі і падарункамі, якія атрымаў на дзень народзінаў. Потым павярнуўся, схапіў пустую клетку Хэдвігі і паспяшаўся ўніз да валізы. Акурат у гэты момант з гасцеўні выбег дзядзька Вернан, яго штаніна была ў крываваых лахманах.

— АНУ ВЯРНІСЯ! — зароў ён. — ВЯРНІСЯ І ЗРАБІ ЯЕ НАРМАЛЬНАЙ!

Але Гары перапаўняла шалёная лютасць. Ён раскрыў валізу, дастаў з яе чароўную палачку і навёў яе на дзядзьку Вернана.

— Яна гэта заслужыла, — сказаў Гары, вельмі часта дыхаючы. — Яна заслужыла гэта. І вы трымайцеся ад мяне далей.

Ён намацаў за спінай ручку дзвярэй.

— Я пайшоў, — сказаў хлопчык. — З мяне досыць.

І ў наступнае імгненне Гары апынуўся на цёмнай ціхай вуліцы. Ён цягнуў за сабой цяжкую валізу і прыціскаў пад пахай клетку Хэдвігі.